

اعتبار ابزار جدید

در رؤیت هلال

استاد محمدجواد فاضل لنکرانی

اعتبار ابزار جدید در رؤیت هلال

- تألیف: محمدجواد فاضل لنکرانی
- ناشر: مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام
- حروفچینی: مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام
- نوبت چاپ: اول
- شمار: ۲۰۰۰
- قیمت: ۲۰۰۰ ریال

شابک: ۹۶۴-۷۷۰۹-۲۴-۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حمد و سپاس خداوند را سزد که بشر را آفرید و او را با دو چراغ وحی و عقل هدایت نمود و به او اجازه داد تا با تدبّر در وحی به کنکاش و جستجو پرداخته، وظیفه شرعی خود را استنباط کرده و به دست آورد.

و اگرچه سفره رحمت الهی عام و گسترده است، ولی توفیق بهره گیری از آن نصیب همگان نگردد؛ بلکه خواص و یا خواصی از خواص هستند که می توانند از این موهبت الهی بهره مند شده و مشمول الطاف خاصه پروردگار گردند.

﴿وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ﴾.

و همان گونه که در قرآن کریم آمده است ﴿وَ أَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى﴾، بی تردید سعی و تلاش عالمان و فرزندان در مسیر فقاہت برای جلب توفیقات الهی سهم

بمزایای دارد .

مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام به عنوان یکی از مراکز تخصصی حوزه علمیه قم، در تبیین مسائل فقهی و بالخصوص مسائل مستحدثه، نقشی حساس را بر عهده گرفته است . فرهیختگانی از فضلا و اساتید حوزه در این مرکز با رعایت اصول استنباط و دقت کامل به پژوهش پرداخته، از مجهولات فقهی پرده برداشته و هر روز، برگ جدیدی را به ذخائر علمی و فقهی حوزه علمیه می‌افزایند .

اثر حاضر در مورد حجیت ابزار جدید در رؤیت هلال، تالیف استاد و محقق گرانقدر جناب آقای حاج شیخ محمدجواد فاضل لنکرانی (دات برکات) از جمله پژوهش‌های نوینی است که تأثیر قابل توجهی در جامعه اسلامی ما داشته و با توجه به موضوع آن، از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است . امید است تقدیم آن به جامعه علمی باب جدیدی را در میدان تحقیق گشوده و در این میان، رأی حق با درخششی که خداوند به آن می‌دهد، به نمایش گذارده شود.

مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام

مقدمه

از مسائل مورد بحث در عصر حاضر، اعتبار و یا عدم اعتبار وسائل و آلات جدید در رؤیت هلال است. با پیدایش وسائل جدیدی همچون دوربین و تلسکوپ، این پرسش نیز مطرح شده که دیدن هلال ماه با ابزار و ادوات پیشرفته مثل تلسکوپ، آیا همانند دیدن ماه با چشم معمولی - که در این بحث از آن به غیر مسلح یاد می شود - است؟ به عبارت دیگر، آیا رؤیت با چشم مسلح کافی است؟

در تاریخ ۲۴ رمضان ۱۴۲۵ هجری قمری استفتایی از محضر مبارک حضرت آیه الله العظمی فاضل لنکرانی (مد ظله العالی) در مورد استفاده از ابزارهای نجومی (دوربین، تلسکوپ و...) برای رؤیت هلال شد، معظم له در پاسخ چنین مرقوم فرمودند:

«در رؤیت هلال، فرقی بین چشم غیرمسلح و چشم مسلح نمی کند؛ و از این جهت، رؤیت با تلسکوپ هم

کافی است؛ همان طوری که با عینک و دوربین شکاری و مانند آنها کافی است.»

این فتوا انعکاس وسیعی در میان مردم داخل و خارج از کشور، به خصوص علما و بزرگان داشت؛ و شاید بتوان گفت قبل از آن، به این صراحت در میان مراجع بزرگ بیان نشده بود.

پس از صدور این فتوا، جمعی از فضلاء محترم از این جانب توضیحاتی پیرامون آن خواستار شدند، بحمدالله توفیق حاصل شد تا این بحث - که از مسائل مستحدثه است - را به صورت استدلالی در حد امکان و با ضیق وقت و مجال، به رشته تحریر در آورم. امید است صاحب نظران با دیده انصاف در آن بنگرند.

تحریر محلّ نزاع

قبل از بررسی انظار و مستندات آنها، لازم است محلّ نزاع کاملاً مشخص گردد.

از نظر واقعی و تکوینی دو حالت مهم برای ماه وجود دارد:
 الف) مقارنه: زمانی است که ماه در تحت الشعاع خورشید قرار می گیرد و به هیچ وجه با چشم معمولی قابل رؤیت نیست.
 ب) ولادت: زمانی است که ماه از محاق و تحت الشعاع خارج می شود و ماه نو و جدید آغاز می گردد؛ و در لغت و عرف از آن به هلال تعبیر می کنند. به عبارت دیگر، اولین زمان